

Makovetska Larisa, Tsuz Olga. Investment Attractiveness of Boratyn Village Council in the Context of Comprehensive Socio-Economic Development of Rural Territories. The article summarizes theoretical developments on the peculiarities of formation of investment attractiveness of rural territories, factors, mechanisms of their use in modern conditions of management by local self-government bodies. On the example of the region of the local level, the determinants of effective and integrated development of the rural territory are revealed, and for this purpose an economic assessment of the natural resource and economic potential is given, and their significance in formation of the investment attractiveness of the territory is substantiated. Based on the developed SWOT-analysis, sociological surveys and research on the economic potential of the Boratyn village council, competitive regional benefits for the implementation of investment projects of a specific location were identified, which are both factors of the formation of investment attractiveness that have been analyzed. The main directions and promising projects in the field of investment attraction are grounded. The main tasks of the programs of attraction of investments into the economy of a certain rural territory are allocated.

Key words: rural territories, comprehensive socio-economic development, investment activity, investment attractiveness, investment projects, Boratyn village council.

Стаття надійшла до редколегії
12.03.2018 р.

УДК 911.3

Юлія Перегуда

Форсайт-методологія під час формування середнього класу в регіоні

У статті розкрито сутнісні особливості форсайт-методології в процесі формування середнього класу в регіоні. Мета статті – визначити форсайт-методологію як складовий інструмент формування середнього класу в регіоні та надання пропозицій із покращення дій щодо розвитку досліджуваного явища. Представлено, що результат формування стратегії має включати систему заходів реалізації стратегії, робочий план («дорожня карта»), розрахунок очікуваного ефекту. Констатовано, що дослідження цієї проблеми через методи та підходи наукового пізнання є основою для створення належного регулювання процесу формування середнього класу крізь призму суспільно-географічних передумов. Проведений аналіз дав підставу представити дії щодо формування середнього класу на рівні держави та регіону з урахуванням сучасних умов розвитку держави. Установлено, що для формування середнього класу на рівні регіону мають бути розроблені норми, які спрямовані на реформування місцевого самоврядування та розробляються науково-практичні рекомендації щодо визначення основ і завдань для запровадження цілей формування середнього класу.

Ключові слова: форсайт-методологія, середній клас, регіон, соціально-економічна нерівність населення, прогнозування, інвестиційна активність, соціальний статус.

Постановка наукової проблеми та її значення. Актуальність суспільно-географічних досліджень та проблеми розвитку регіонального характеру в Україні структурно пов'язані з розвитком демократії, що, зі свого боку, зумовлює необхідність запровадження регіональної політики та затвердження показників різного характеру, у тому числі й економічних, як на державному, так і на регіональному рівнях. Вирішення питання якості життя населення впливає на напрям та темп розвитку країни як економічного, так і соціального характеру [6, с. 28]. Відтак передумови для формування середнього класу втілюються на практиці на основі правових норм та економічних складників, які повинні реалізуватися на рівні регіону й держави загалом.

Аналіз досліджень із цієї проблеми. Проблематику середнього класу достатньо опрацьовано науковою спільнотою. В українській географічній школі через особливості становлення в Україні географічної науки інтерес до питань якості життя й середнього класу виник значно пізніше. Потрібно висвітлити внесок у цю тематику таких учених, як О. А. Беленок, М. І. Білецький, І. В. Гукалова,

І. І. Гудзеляк, Л. І. Котюк, К. О. Кожохіна, Е. М. Лібанова, Н. І. Мезенцева, В. О. Мороз, А. М. Плаксієнко, В. П. Нагірна, К. І. Швабій. Теоретична основа дослідження форсайт-методології – праці таких науковців, як О. В. Бондар-Підгурська, С. Богачов, Д. Я. Василюк, С. А. Квітка, Я. І. Кологривов, О. В. Пильтяй, М. В. Шкробот та ін. Однак питання формування середнього класу в регіоні через використання методу форсайту потребує актуалізації й більш глибокого вивчення. Доробок вітчизняної наукової школи розкриває цю проблематику лише фрагментарно.

Формування мети завдань статті. Мета статті – визначення форсайт-методології як складового інструменту при формуванні середнього класу в регіоні та надання пропозицій із покращення дій, щодо розвитку досліджуваного явища. **Завданнями**, що сприяють досягненню цієї мети, та передбачаються до виконання в цій праці, є розкриття методології форсайт і можливість її застосування під час дослідження середнього класу; аналіз причин гальмування формування середнього класу в Україні; окреслити компоненти, які необхідні в процесі формування стратегії середнього класу в регіоні.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Процеси соціально-економічного характеру, що впливають на рівні регіону, є важливими під час формування середнього класу. Питання вирівнювання рівнів соціально-економічного розвитку регіонів вирішуються в основному за допомогою міжбюджетних відносин на шкоду іншим регуляторам впливу на динаміку соціально-економічного розвитку регіонів [8, с. 113]. Усі потреби віддзеркалюють ставлення людей до умов їхньої життєдіяльності, які завжди неоднакові і за територією, і за часом [4, с. 55]. Потрібно враховувати, що соціально-економічні процеси в регіоні впливають на все суспільство, а не лише на обмежене коло осіб, котрі не мають змоги матеріально задовольнити свої потреби, а тому на державному рівні повинні реалізовуватися результативні програми для зменшення впливу соціально-економічної нерівності населення в межах територіальних одиниць.

Учасниками національних форсайт-проектів є держава, бізнес, регіони, науковці, оскільки саме їхнє консенсусне бачення майбутнього визначає оцінку горизонтів інноваційного розвитку. Для регіонів національний форсайт-проект надає широкі можливості для визначення перспектив і пріоритетів регіонального інноваційного розвитку; реструктуризації науково-технічного та виробничого потенціалу; формування ринків інноваційної продукції [11, с. 69]. Усе це зумовлює актуальність дослідження цього питання, а також формування системи ефективних дій на рівні держави й регіону для мінімізації соціально-економічної нерівності.

Аналіз соціально-економічних процесів у регіоні варто здійснювати через такий сучасний напрям планування стратегічного спрямування, як форсайт.

Науковці наголошують на тому, що форсайт – це сценарне прогнозування соціально-економічного розвитку, можливі варіанти розвитку економіки, промисловості, суспільства у 10–20-річній перспективі [15; 18]. Форсайт як сучасна технологія проектування й програмування майбутнього має необхідні методи та інструменти для створення стратегій і проектів соціально-економічного розвитку як регіонів та громад, так і всієї України [7, с. 13; 17].

На нашу думку, досить точним у контексті цього дослідження є визначення форсайт як діяльності людини, формалізована в ефективну методику, яка застосовується урядами, регіонами й іншими суб'єктами для формування обмежень у науці та технології [9; 20]. Отже, можемо підсумувати, що ця методологія дає змогу змоделювати й спрогнозувати досліджуване явище на певній території з урахуванням зовнішніх факторів впливу.

Відтак для побудови досконалого прогнозу потрібно врахувати причини гальмування формування середнього класу в Україні. Для визначення всіх особливостей і можливих сценаріїв розвитку середнього класу в регіоні слід розкрити питання, щодо причин гальмування формування середнього класу в Україні (рис. 1). Отже, в Україні можна спостерігати процес стрімкого скорочення середнього класу, переважно через падіння рівня добробуту й переходу домогосподарств із категорії таких, які можна віднести до середнього класу, до тих, котрих можна вважати малозабезпеченими.

Рис. 1. Причини гальмування формування середнього класу в Україні

Стратегія формування середнього класу в регіоні має спиратися на низку принципів. Головними з них є врахування особливостей кожного регіону і його потенціалу; залучення до процесу розробки та реалізації стратегії суб'єктів, які в майбутньому стануть основними дотримувачами зиску; дотримання загальних суспільно-географічних принципів розробки стратегії (її часових рамок, визначення суб'єктів її об'єктів її реалізації). На відміну від інших соціально-географічних явищ, середній клас є більшою мірою якісною характеристикою суспільства. Середній клас потрібно розглядати саме в контексті регіонального розвитку.

Суть проблеми формування стратегії розвитку середнього класу на рівні регіону має передбачати декілька напрямів (див. табл. 1).

Перший напрям полягає в тому, що розподіл доходів між соціальними групами переважно залежить від макроекономічної ситуації в державі, і частка середнього класу приблизно однакова у всій країні. Злагожені дії органів влади та бізнесу мають бути спрямовані на фінансову та інституційну підтримку, на залучення інвестицій із використання міжнародних джерел фінансування.

Системний підхід до застосування стимулів у різних регіонах як другий напрям формування стратегії – це механізм економічного зростання, особливо на регіональному рівні. Цілком очевидно, що збільшення частки середнього класу не може відбуватися за рахунок адміністративного регулювання вже наявних доходів.

Третій напрям – необхідність розвитку регіональних програм для кожного регіону окремо. Оскільки частка середнього класу в кожному регіоні визначається його специфікою, стратегія розвитку середнього класу також повинна враховувати такі особливості.

Результати форсайт-проектів використовуються в процесі розробки соціальних та інвестиційних програм, програм інноваційного розвитку, прогнозів і сценаріїв розвитку галузей національної економіки, програм інтеграції науки та освіти, національного переліку критичних технологій [11, с. 68]. Ураховуючи проблематику дослідження середнього класу, доцільно використати форсайт-методологію як передбачення процесів у межах певної території та можливе зменшення загроз у подальшому під час формування середнього класу.

Напрями формування стратегії розвитку середнього класу на рівні регіону*

Напрямок розвитку стратегії	Характеристика напрямку
Злагожені дії органів влади та бізнесу	Фінансова та інституційна підтримка завдяки співпраці бізнесу й органів влади; різноманіття програм, які спрямовані на залучення інвестицій; використання міжнародних джерел фінансування; розвинена інституційна мережа залучення інвестицій.
Системний підхід до використання стимулів у різних регіонах	Розвинена система стимулювання капіталовкладень; системний підхід до поліпшення інвестиційного середовища регіону; міжнародна співпраця; використання підходу до розвитку територій із врахуванням інноваційного розвитку досліджуваної території.
Розвиток регіональних програм	Діяльність агентства із залучення інвестицій; використання кластерного підходу під час розвитку середнього класу; співпраця бізнесу та наукових установ; формування заходів стимулювання інвестицій у регіон, які будуть спрямовані на розвиток інфраструктури й розширення робочих місць; зменшення соціально-економічної нерівності населення.

*Складено за: [4; 14; 17;18;19].

Практичні аспекти реалізації стратегії формування середнього класу в регіоні полягають у тому, що потрібно розробити дієвий механізм перенаправлення наявних доходів (приватних підприємств, домогосподарств, місцевих бюджетів) таким чином, щоб вони сприяли формуванню середнього класу, тобто й більш дієвій моделі регіонального розвитку. Проблема в тому, що результативність (у тому числі й у контексті регіонального розвитку) таких об'єктів украй мала. Збільшення ж чисельності середнього класу спроможне суттєво збільшити результативність територіальних економічних систем, доходи широких верств населення.

Форсайт дає можливість окреслити варіанти відповіді на питання проведення стратегічної модернізації, в аспекті інвестиційного забезпечення, через діалог держави, бізнесу та суспільства (тобто через державно-приватне партнерство) не лише в рамках окремого підприємства, регіону чи держави, а в контексті міжнародного співробітництва та партнерства [14]. Процес організації управління суспільними процесами, тобто процес організації владно-управлінських відносин на всіх без винятку рівнях існування владних інституцій (державному, регіональному, рівні місцевого самоврядування).

Складність дослідження середнього класу в Україні пояснюється неоднозначністю соціально-економічного розвитку та неможливістю застосування ані старих, ані зарубіжних методик, особливо в середньостроковому аспекті [12, с. 58].

Завдання для формування середнього класу мають урахувати, по-перше, створення економічних можливостей (створення робочих місць, організація підвищення кваліфікації, створення й поліпшення наявної інфраструктури), по-друге, розширення прав і можливостей бідних прошарків населення, у тому числі у сфері зайнятості (усунення соціальних та інституціональних перешкод для працевлаштування, створення інститутів, які реагують на потреби людей, передусім представників бідних прошарків тощо), а також підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Як зауважує О. В. Бондар-Підгурська, має розроблятися механізм формування середнього класу з урахуванням життєво важливих інтересів сприятиме сталому інноваційно-інвестиційному розвитку та конкурентоспроможності країни [1, с. 26]. Водночас потрібні цілеспрямовані заходи держави й дієві інструменти оптимізації структури соціальної стратифікації в суспільстві.

На цьому етапі вивчення основ середнього класу та запровадження політики на державному та регіональному рівнях, спрямованої на його становлення, потребує відповідного наукового забезпечення щодо врахування місцевих особливостей і передумов низького рівня життя населення в регіонах різного таксономічного рівня. У межах регіону різного різня, особливо обласного, просторова структура соціально-економічної нерівності відображається через проблематику бідності населення та, відповідно, неможливість розвитку для середнього класу.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Стратегія формування середнього класу в регіоні має спиратися на низку принципів. Головними серед них є врахування особливостей кожного регіону і його потенціалу; залучення до процесу розробки та реалізації стратегії суб'єктів, які в майбутньому стануть основними отримувачами зиску; дотримання загальних суспільно-географічних принципів розробки стратегії (її часових рамок, визначення суб'єктів й об'єктів її реалізації). На відміну від інших соціально-географічних явищ, середній клас є більшою мірою якісною характеристикою суспільства. Його не можна повністю відокремити від суспільно-географічного комплексу (навіть умовно), як, наприклад, великий населений пункт, суспільно-географічний район чи промисловий комплекс. Середній клас потрібно розглядати саме в контексті регіонального розвитку. Якщо ж казати про практичні аспекти формування й реалізації стратегії формування середнього класу, то на прикладі України та її регіонів добре видно, наскільки суттєві деструктивні процеси, які розпочинаються в регіоні через відсутність у структурі суспільства такого соціального прошарку, як середній клас. Дослідження цієї проблеми через методи та підходи наукового пізнання стане основою для створення належного регулювання процесу формування середнього класу крізь призму суспільно-географічних передумов. Отже, потрібно зазначити, що лише в сукупності застосування найбільш прийнятних методів для пізнання кожного теоретичного та практичного аспекту в тематиці можливо досягти ефективного результату в цьому напрямі.

Джерела та література

1. Бондар-Підгурська, О. В. Механізм формування середнього класу як основа конкурентоспроможної економіки та сталого інноваційного розвитку України / О. В. Бондар-Підгурська // Економіка та держава. – 2012. – № 7. – С. 22–26.
2. Богачов С. Форсайт як методологія проектування майбутнього / С. Богачов, О. Соловцова // Схід. – 2013. – № 5. – С. 14–17.
3. Бойко А. С. Разработка инновационных стратегий развития региона / А. С. Бойко // Економічні інновації. Вип. 43 : Українське Причорномор'я в національних і міжнародних координатах розвитку: регіональний вимір: зб. наук. праць. – Одеса : Ін-т проблем ринку та економіко-екологічних дослідж. НАН України, 2011. – 359 с.
4. Василюк Д. Я. Розвиток середнього класу в Україні з позиції нової ідеології його функціональності / Д. Я. Василюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2015. – Вип. № 8. – С. 843–847.
5. Василюк Д. Я. Концепція черговості підтримки професійних груп з метою формування середнього класу / Д. Я. Василюк // Актуальні проблеми економіки та фінансів : зб. тез наук робіт III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ ; Санкт-Петербург; Відень, 31 серп. 2015 р.) // Фінансово-економічна наукова рада. 2015. – 104 с. – С. 58–61.
6. Закотнюк О. Л. Вплив між територіальних економічних нерівностей на відтворення регіонального соціуму : монографія / О. Л. Закотнюк, Ю. М. Попова. – Київ : НАН України. – 2015. – 270 с.
7. Квітка С. А. Форсайт як технологія проектування майбутнього: новітні механізми взаємодії публічної влади, бізнесу та громадянського суспільства / С. А. Квітка // Аспекти публічного управління. – 2016. – № 8. – С. 5–15.
8. Конюхов Ю. М. Оцінка регіональної соціально-економічної диференціації / Ю. М. Конюхов // Економіка та держава. – 2015. – № 9. – С. 113–116.
9. Кологривов Я. І. Теоретичні засади використання методології форсайту у передбаченні розвитку промислових підприємств / Я. І. Кологривов // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – № 12. – С. 46–50.
10. Пепа Т. В. Регіональні особливості соціально-економічного розвитку та напрями їх пом'якшення і подолання / Т. В. Пепа // Збірник наукових праць ВНАУ. – № 2 (77). – С. 64–81.
11. Пильтяй О. В. Форсайт як інструмент управління суспільним розвитком / О. В. Пильтяй // Актуальні проблеми економіки : журнал. – 2008. – № 9. – С. 65–72.
12. Ревнівцева О. В. Рівень життя населення регіону: оцінка та прогноз (на прикладі Житомирської області) : дис. ... канд. екон. наук : 08.09.01 / О. В. Ревнівцева ; Ін-т демографії та соц. дослідж. НАН України. – Київ, 2006. – 267 с.
13. Тибінка І. Я. Оцінка центрально-периферійних відмінностей соціально-економічного розвитку міст Львівської області / І. Я. Тибінка // Регіональна економіка. – 2016. – № 2. – С. 44–53.

14. Шкробот М. В. Використання форсайт-методології в забезпеченні стратегічної модернізації промислових підприємств : [монографія] / М. В. Шкробот // Економічна безпека держави : міждисциплінарний підхід: кол. моногр. / за наук. ред., д-р екон. наук, проф. С. В. Хлобистова. – Черкаси : Вид. Ю. А Чабаненко, 2013. – 642 с.
15. Albright R. E. Roadmapping in the corporation / R. E. Albright, T. A. Kappel // Research Technology Management. – 2003, 42 (2). – P. 31–40.
16. Mc. Millan A. Roadmapping – agent of change / A. Mc. Millan // Research Technology Management. – 2003. – 42 (2). – P. 40–47.
17. Phaal R. Characterisation of technology roadmaps : purpose and format // Proceedings of the Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (29 July – 2 August) / R. Phaal, C. J. P. Farrukh, D. R. Probert. – Portland, 2001. – P. 367–374.
18. Phaal R. Foresight Vehicle technology roadmap – technology and research directions for future road vehicles // UK Department of Trade and Industry / R. Phaal. – 2002. – P. 5–26.
19. Popper R. The Handbook of Technology Foresight, Edward Elgar // Foresight Methodology, in Georghiou / R. Popper, J. Cassingena, M. Keenan, I. Miles. – Cheltenham, 2008. – P. 44–88.
20. Tyushnyakov V. N. Information and analytical support of strategies elaboration process for innovative development of a region // SWorldJournal / V. N. Tyushnyakov, I. A. Tyushnyakova. – 2015. – Т. 7. – № 1 (8). – P. 16–20.

References

1. Bondar-Pidhurska, O. V. Mekhanizm formuvannia serednoho klasu yak osnova konkurentospromozhnoi ekonomiky ta staloho innovatsiinoho rozvytku Ukrainy / O. V. Bondar-Pidhurska // Ekonomika ta derzhava. – 2012. – № 7. – S. 22–26.
2. Bohachov S. Forsait yak metodolohiia proektuvannia maibutnoho / S. Bohachov, O. Solovtsova // Skhid. – 2013. – № 5. – S. 14–17.
3. Boyko A. S. Razrabotka ynnovatsyonnykh stratelyy razvytyia rehyona / A. S. Boyko // Ekonomichni innovatsii. Vypusk 43 : Ukrainske Prychornomor'ia v natsionalnykh i mizhnarodnykh koordynatakh rozvytku: rehionalnyi vymir. Zbirnyk naukovykh prats. – Odesa : Instytut problem rynku ta ekonomiko-ekolohichnykh doslidzhen NAN Ukrainy, 2011. – 359 s.
4. Vasyliuk D. Ya. Rozvytok serednoho klasu v Ukraini z pozytsii novoi ideolohii yoho funktsionalnosti / D. Ya. Vasyliuk // Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. – Mykolaiv, 2015. – Vypusk № 8. – S. 843–847.
5. Vasyliuk D. Ya. Kontsepsiia chervovosti pidtrymky profesiinykh hrup z metoiu formuvannia serednoho klasu / D. Ya. Vasyliuk // Aktualni problemy ekonomiky ta finansiv : zbirnyk tez naukovykh robit III Mizhnarodnoi nauково- praktychnoi konferentsii (Kyiv–Sankt-Peterburh–Viden, 31 serpnia 2015 roku) // Finansovo-ekonomichna naukova rada, 2015. – 104 s. – S. 58–61.
6. Zakotniuk O. L. Popova Yu. M. Vplyv mizh terytorialnykh ekonomichnykh nerivnostei na vidtvorennia rehionalnoho sotsiumu : monohr. / O. L. Zakotniuk, Yu. M. Popova. – Kyiv : NAN Ukrainy. – 2015. – 270 s.
7. Kvitka S. A. Forsait yak tekhnolohiia proektuvannia maibutnoho : novitni mekhanizmy vzaiemodii publichnoi vlady, biznesu ta hromadianskoho suspilstva / S. A. Kvitka // Aspekty publichnoho upravlinnia. – 2016. – № 8. – S. 5–15.
8. Koniukhov, Yu. M. Otsinka rehionalnoi sotsialno-ekonomichnoi dyferentsiatsii / Yu. M. Koniukhov // Ekonomika ta derzhava. – 2015. – № 9. – S. 113–116.
9. Kolohryvov Ya. I. Teoretychni zasady vykorystannia metodolohii forsaitu u peredbachenni rozvytku promyslovykh pidpriemstv / Ya. I. Kolohryvov // Ekonomichniyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut». – 2015. – № 12. – S. 46–50.
10. Pepa T. V. Rehionalni osoblyvosti sotsialno-ekonomichnoho rozvytku ta napriamy yikh pom'iakshennia i podolannia / T. V. Pepa // Zbirnyk naukovykh prats VNAU, № 2 (77). – S. 64–81.
11. Pyltiai O. V. Forsait yak instrument upravlinnia suspilnym rozvytkom / O. V. Pyltiai // Aktualni Problemy Ekonomiky : zhurnal. – 2008. – N9. – S. 65–72.
12. Rievnitseva O. V. Riven zhyttia naseleennia rehionu: otsinka ta prohnoz (na prykladi Zhytomyrskoi oblasti) : dys. ... kand. ekon. nauk : 08.09.01 / O. V. Rievnitseva ; In-t demohrafii ta sots. doslidzh. NAN Ukrainy. – K., 2006. – 267 s.
13. Tybinka I. Ya. Otsinka tsentralno-peryferiinykh vidminnostei sotsialno-ekonomichnoho rozvytku mist Lvivskoi oblasti / I. Ya. Tybinka // Rehionalna ekonomika. – 2016. – № 2. – S. 44–53.
14. Shkrobot M. V. Vykorystannia forsait-metodolohii v zabezpechenni stratehichnoi modernizatsii promyslovykh pidpriemstv [monohrafiia] / M. V. Shkrobot // Ekonomichna bezpeka derzhavy: mizhdystsyplinaryni pidkhid: kolekt. monohrafiia / za nauk. red. d. e. n., prof. Ye. V. Khlobystova. – Cherkasy : vyd. Yu. A Chabanenko, 2013. – 642 s.
15. Albright R. E. Roadmapping in the corporation / R. E. Albright, T. A. Kappel // Research Technology Management. – 2003, 42 (2). – P. 31–40.

16. Mc. Millan A. Roadmapping – agent of change / A. Mc. Millan // Research Technology Management. – 2003, 42 (2). – P. 40–47.
17. Phaal R. Characterisation of technology roadmaps : purpose and format // Proceedings of the Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (29 July – 2 August) / R. Phaal, C. J. P. Farrukh, D. R. Probert. – Portland, 2001. – P. 367–374.
18. Phaal R. Foresight Vehicle technology roadmap – technology and research directions for future road vehicles // UK Department of Trade and Industry / R. Phaal. – 2002. – P. 5–26.
19. Popper R. The Handbook of Technology Foresight, Edward Elgar // Foresight Methodology, in Georghiou / R. Popper, J. Cassingena, M. Keenan, I. Miles. – Cheltenham, 2008. – P. 44–88.
20. Tyushnyakov V. N. Information and analytical support of strategies elaboration process for innovative development of a region // SWorldJournal / V. N. Tyushnyakov, I. A. Tyushnyakova. – 2015. – Т. 7. – № 1 (8). – P. 16–20.

Перегуда Юлія. Форсайт-методологія при формуванні середнього класу в регіоні. В статті розкриваються суттєві особливості форсайт-методології при формуванні середнього класу в регіоні. Цель роботи – форсайт-методологія як складовий інструмент при формуванні середнього класу в регіоні і надання пропозицій по покращенню дій, по розвитку вивчаємого явища. Представлено, що результат формування стратегії повинен включати систему заходів реалізації стратегії, робочий план («дорожня карта»), розрахунок очікуваного ефекту. Констатується, що дослідження цієї проблеми через методи і підходи наукового пізнання є основою для створення належного регулювання процесу формування середнього класу крізь призму соціально-географічних передумов. Проведений аналіз дозволив представити дії по формуванню середнього класу на рівні держави і регіону з урахуванням сучасних умов розвитку держави. Встановлено, що для формування середнього класу на рівні регіону повинні бути розроблені норми, направлені на реформування місцевого самоуправління і розробляються науково-практичні рекомендації щодо визначення основних і завдань для впровадження цілей, направлених на формування середнього класу.

Ключові слова: форсайт-методологія, середній клас, регіон, соціально-економічне нерівність населення, прогнозування, інвестиційна активність, соціальний статус.

Pereguda Julia. Foresight Methodology in the Formation of the Middle Class in the Region. The essential features of the foresight methodology in the formation of the middle class in the region are described in the paper. The purpose of the article is to study foresight methodology as a constituent tool in the formation of the middle class in the region and to provide suggestions for improvement of actions in relation to the development of the phenomenon under study. It is presented that the result of strategy formation should include: a system of measures for the implementation of the strategy, a work plan («road map»), the calculation of the expected effect. It was stated that the study of this problem through the methods and approaches of scientific knowledge is the basis for proper regulation of the formation of the middle class through the prism of socio-geographical preconditions. The analysis allowed to present actions on the formation of the middle class at the level of the state and the region taking into account modern conditions of development of the state. It has been established that in order to form a middle class at the regional level, the regulations aimed at reforming local self-governance should be elaborated, as well as scientific and practical recommendations should be developed regarding determination of the basics and objectives for implementation of the goals aimed at formation of the middle class.

Key words: foresight methodology, middle class, region, socio-economic inequality of the population, forecasting, investment activity, social status.

Стаття надійшла до редколегії
02.04.2018 р.

УДК: 911.3:008

Іван Костащук

Географія релігії як суспільно-географічна наука

У статті розглянуто процес становлення «Географії релігії» як суспільно-географічної науки, обґрунтовано об'єкт і предмет наукового дослідження, його мету й основні завдання, а також структуру. Розкрито перспективи розвитку цієї наукової дисципліни в Україні та світі в цілому, виділено основні аспекти подальшого розвитку й